
LEARNING FROM OTHERS - MOSHE & YITRO

Bar/Bat Mitzvah Learning - Parashat Yitro

PART ONE: INTRODUCTION

THE QUESTION

A major theme of chapter 18 is the importance of learning from others. When Moshe's system of judging the people does not seem to be working, Yitro advises him how to improve it and Moshe implements his in-law's suggestion (for details, please see Shemot 18:13-27). It seems that even Moshe Rabbeinu sometimes needed a bit of help, and that he was certainly humble enough to accept the assistance.

This very point, though, begs a question: Yitro's solution to Moshe's problem seems somewhat obvious. Moshe is overworked and so Yitro suggests that he appoint some helpers. How could it be that Moshe Rabbeinu could not have come up with such a simple idea by himself?

OTHER ISSUES THE TOPIC WILL TOUCH UPON

Flaws of our Role Models and Leaders: Was Moshe a "perfect" leader or did he have some flaws which hampered his effectiveness?

Wisdom Amongst the Gentiles: Yitro is one of the few examples of a Gentile who is presented in a positive light in the Torah. What unique qualities did he have?

Divine Civil Law versus Separation of Church and State: How did Judaism become the first religion to dictate not just mitzvot between man and Hashem, but also laws between man and his fellow man?

Taking and Giving Advice: How do we ensure that we are humble enough to receive counsel and that we do not appear haughty when dispensing advice?

Use the guided study sources below to delve into this fascinating topic.

As you learn you can compare your analysis to that found in "Did Moshe Need Yitro's Advice?" on AlHaTorah.org.

PART TWO: GUIDED STUDY

This section provides an array of primary sources that discuss why Moshe didn't come up with Yitro's advice on his own. Guiding questions accompany each of the sources.

(1A) RALBAG ON GIVING AND TAKING ADVICE

רלב"ג שמות י"ח תועלת י"ב

התועלת הי"ב הוא במדות, והוא שראוי לשלם שלא יקצר מהגעת השלמות לפי מה שאפשר בפעולות אשר יראה [היותם] בלתי שלמות. כי בזה ילך בדרכי השם יתעלה שישתדל להגיע השלמות בכל אחד מהנמצאות בתכלית מה שאפשר. הלא תראה כי יתרו לא נמנע מפני עוצם מעלת משה מלגנות הפעולה הזאת אשר היה בה מהלאות הנפלא למשה ולישראל, והשתדל שתעשה זאת הפעולה באופן יותר שלם.

What lesson does Ralbag suggest we should learn from the story of Yitro's advice?

If someone else has greater knowledge or authority than you, do you agree that it is your responsibility to correct them, or is that "out of bounds"?

(1B) RALBAG ON THE IMPERFECTION IN MOSHE'S LEADERSHIP

רלב"ג שמות י"ח תועלות י"ד-ט"ו

התועלת הי"ד הוא להודיע עוצם שקידת משה בדבקות הי"ת עד שמרוב שקידתו בזה היה שוגג בדברים. ולזה ספר כי משה, עם הפלגת חכמתו, לא הפנה לבו להתישב בענין שפטו את העם, איך ישלם זה באופן יותר נאות לו ולעם. עד שהישירו אל זה יתרו חותנו. ולזה בא הספור בזה המקום, לא לפחות מעלת משה, כי זה הוא הפך כוונת התורה, כי התורה פרסמה במקומות רבים עוצם מדרגת משה. והיה ראוי להיות כן, כדי שיאמינו לדבריו יותר.

התועלת הט"ו הוא במדות, והוא שראוי לאדם שיהיה שומע לעצה הטובה ולעזוב עצתו כשלא היתה טובה כמות. הלא תראה כי משה רבנו ע"ה, עם רוב שלמות וחכמתו, עזב עצתו מפני עצת יתרו, להיותה יותר טובה ממנה.

How does Ralbag explain why Moshe was unable to come up with Yitro's advice on his own?

Do you agree with his characterization of both Moshe's strengths and his flaws?

Do you find it logical that Hashem would have picked a leader who was lacking in administrative skills? What qualities would you have thought were necessary in a figure such as Moshe?

(2) TZEROR HAMOR AND WISDOM AMONGST THE GENTILES

While Ralbag above focuses on a deficiency in Moshe which led him to need Yitro's advice, R. Avraham Saba, in his commentary Tzeror HaMor, instead focuses on the unique qualities which Yitro possessed.

צרור המור שמות י"ח: כ"ד

וישמע משה לקול חותנו. לפי שראה שעצתו היתה טובה. ויעש כל אשר אמר. בלי תוספת ומגרעת. לפי שדבריו היו ברוח הקדש. וזה יורה על ענותנותו של משה שקבל האמת ממי שאמרו ועשאו בלי שנוי. ויורה על חכמתו של יתרו שראתה עינו מה שלא ראה עינו של משה. וכל זה זכה יתרו בזכות וישמע יתרו. ולכן כתב במקומו וישמע משה לקול חותנו. ולא רצה השם יתברך לומר פרשה זו למשה אלא שיבא יתרו לחדשה. כדי שיכירו ישראל חכמתו של יתרו. כי לא לחנם הלך משה לישא בתו. אלא מפני שהוא מינו וחכם כמותו. ולכן עשה מאמרו בכח אל ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל.

In R. Saba's opinion, what gave Yitro the inspiration for his suggestion? Why does Hashem prefer that Moshe receive this idea from Yitro, rather than from Hashem himself?

Can you think of other examples in Biblical or Rabbinic literature where a Jew learns from a non-Jew?

(3A) AKEIDAT YITZCHAK: WHY MOSHE THOUGHT HE NEEDED TO JUDGE BY HIMSELF

עקידת יצחק שמות שער מ"ג

אמנם סבת עמידת העם עליו מבקר עד ערב, וצורך העצה ההיא של יתרו, לדעתי היה להיות זה קודם מתן תורה, שעדין לא נתן להם סדר המשפטים אשר ישפטו בהם... והנה לזה הוכרח משה רבינו בתחלת ענינו לשפוט את העם בכל עסקיהם, ובכל משאם וריבותם, כפי אומד דעתו ושקול סברתו, כמנהג קצת מלכים

ושופטי ארץ, ולא היה רחוק בעיניו שישארו על כך, כיון שאפשר להם ליסד חקים ומשפטים כיתר העמים, עד שנתעורר על הצורך על ידי חמיו, כמו שיבא במה שאחר זה.

וזה היתה סבת כל הקושי וכל הכבדות הנמצא בענין ההוא וזה כי להיותו שופט משקול הדעת ומסברא, הנה לא היה יכול למנות דיינים ושופטים תחתיו, כי לא יסמוך עליהם אם יכוונו אל היושר כמוהו, או אם יטו המשפט לדעת לסבה מן הסבות, או שמא לא יקבלום עליהם הכתות, כי ירצו ללכת אחרי בית דין יפה, ובוזה היה הוטל עליו כל הטורח ההוא.

How does R. Yitzchak Arama (author of Akeidat Yitzchak) explain why Moshe felt that only he was capable of judging the people at this stage in their history?

According to him, how did Moshe know what the "law" was?

(3B) AKEIDAT YITZCHAK ON YITRO AND DIVINE CIVIL LAW

R. Arama points out that most nations created for themselves a law code to eliminate the very problem Moshe was facing - needing a single person to decide every court case based on his own logic.

עקידת יצחק שמות שער מ"ג

...ולסלק כל זה הטורח היה מהסכמת העמים ליסד להם חקים ומשפטים, מטעם המלך וגדוליו ויועציו, אין רשות לדון בזולתם, כי מעתה אין לדיין רק לפרש להם על פי החק ההוא, ושוב אין עליו תרעומת. גם שיוכלו למנות כמה שופטים חכמים או הדיוטים בכל הכרכים והעיירות וערי הפרזות, כי נקל להם לשפוט על פי הדינים הנודעים...

ולחסיר הסבה מעקרא, אמר [יתרו] עתה שמע בקולי איעצך ויהי אלהים עמך היה אתה לעם וגוי, והכוונה שלא ישפוט אותם משקול דעתו וסברתו, כמו שהיה עושה להם עד הנה, אבל שישתף בדיניהם מצות הש"י וגזרתו, עד שהוא לא יהיה השופט להם, אבל המוליך דבריהם לפני הא-להים ומביא משפטם אליהם... כי על כרחם יקבלו עליהם את דין שמים בלי ערעור ופקפוק. וחתם עצתו באומרו אם את הדבר הזה תעשה וצוך אלהים ויכלת עמוד וגם כל העם וגוי, ביאר כי עצתו זאת היא נכונה מאד, אבל שהיא תלוי במה שיצוה אותו הא-להים על אלו הדינים על האופן הנזכר. אמנם שאינו מסופק על צוואתו על זה, כי באמת הצווי ההוא הוא הכרחי אם רוצה בקיומם, כי בו ולא בזולת יוכל הוא לעמוד...

What variation on a civil law code was Yitro suggesting to Moshe?

Do you think it is plausible that it was a Gentile who came up with this idea? Do you think that had Yitro not, Hashem would not have given us such a law code?

עקידת יצחק שמות שער מ"ג

והנה אם יקשה לבך על זה, תאמר איך יתכן שעל פי עצתו של יתרו נתנו הדינים לישראל, והלא התורה כלה כהוייתה קדמה לעולם תתקע"ד דורות (שבת פ"ח ע"ב), גם אתה אמור לו איך היה מינוי הדינים על ידו, והלא כך כתובה לפניו במרום. ועוד מה תאמר מדין בנות צלפחד (במדבר כ"ז) ואנשי פסח שני (שם ט"ו) וכיוצא. אלא שכבר יש לנו תשובה נכונה על ידי זה מפי חז"ל שאמרו (סנהדרין ח' ע"א) על כל כדומה לו, ראויה פרשה זו ליכתב על ידי משה ככל התורה כלה, אלא שנאמרה על ידיהן, שמגלגלין זכות ע"י זכאי, וכן על זה האופן נתגלגלה חובה על ידי חייבים במקושש (במדבר ט"ו) ובמקלל (ויקרא כ"ד) והדומים. וכן זכה יתרו שנתיתרה פרשה זו בתורה על שמו. וכבר היה משה בלתי חושש לחסרונה, כמו שלא היה מקפיד על הדינים ההם, עד שבא לו הצורך אליהם, ובא יתרו והעירה על צרכה, וגם רוח המקום נוחה הימנו, כדי שירגישו תועלת החלק הזה מהמשפטים היותו א-להי...

R. Arama realizes that his suggestion that Yitro introduced the concept of a divine code of civil law is quite a novel one and that it might be disturbing to many people.

What similar situations does he compare it to in order to prove that sometimes law seems to come from the people? Do you think the cases are comparable?

(4) ABARBANEL: IN DEFENSE OF MOSHE

אברבנאל שמות י"ח

השאלה ה' בעצת יתרו למשה במנוי השופטים: כי הנה דברי יתרו היו טובים ונכוחים, אבל קל שבקלים יבין וידע שהיתה עצה נבערה לעמוד אדם אחד מן הבקר עד הערב לשפוט, כי בזה נבול יבול וילאה השופט והנשפטים. ואיך משה רבינו וכל זקני ישראל לא נתנו לב לזה לדעת שאם ימנה שופטים על העם שיקל מעליו?... וכבר רבים דברו על זה מאד כנגד אדון הנביאים שהיה חסר בהנהגה המדינית, ומהם אמרו שמפני התבודדותו בנבואה היה בלתי מרגיש בחכמת המדות. והוא שקר, כי שלמות מדותיו יורו על חכמתו בהם. והש"י איך לא למדו דעת ותבונה קלה כזאת...

Though Abarbanel does not mention Ralbag by name, he is apparently disputing the latter's criticism of Moshe. Do you agree with Abarbanel's point?

אברבנאל שמות י"ח

ואומר כי בהיות שיתרו בא קודם מתן תורה היה יושב משה לשפוט את העם מן הבקר עד הערב ולא היה ממנה אנשים אחרים לשופטם לפי שעדיין לא נתן להם תורה.... ומפני זה הוצרך משה רבינו בתחלת ענינו לשפוט את העם בעצמו לפי שאדם אין שידע עיקרי הדינין האלהיים לדון בהם עדין... ומפני זה משה רבינו לדעתו שבעוד ימי מעטי' יקבלו את התורה... היה דעתו שאז אחרי קבלו התורה והמשפטים בהיות לפניהם סדר ונימוס המשפטים כשולחן ערוך ימנה את השופטים לשפוט אותם לא באומד וסברא אלא ע"פ החוק והמשפטים שישים לפניהם מאת ה'.

אבל יתרו לא היה יודע מזה דבר וחשב שמה שהיה עושה משה לצורך שעה כן יהיה תמיד ולכן תפשו בזה ואמר לו נבול תבול ויעצו שימנה שופטים.... ומרע"ה כדי לכבד את חותנו ולהיות סוד ה' ליראיו לא הגיד לו ענין התורה שהיו עתידים לקבל ולא התוכח עמו על מנהגו בשופטים אם טוב ואם רע. אבל שמע דבריו והשיבו שכן יעשה. האמנם לא עשה הדבר מפני עצתו לפי שכל אשר יעצו היה בלב משה לעשותו אבל בזמן ובאופן הראוי ויתרו אכלה פגה העצה הזאת... ומפני זה בספור משנה תורה יחס משה מנוי השופטים לעצמו ולא לעצת יתרו ואמר שעשהו אחרי מתן תורה כי כן היה האמת עם היות העצה קודם אליה...

Abarbanel's explanation of why Moshe had not already selected judges is almost identical to the Akeidat Yitzchak above. How, though, does he differ in his assessment of what Moshe was planning and what Yitro was suggesting?

(5) SHADAL: IN DEFENSE OF MOSHE TAKE TWO

Shadal, like Abarbanel, suggests that though Yitro's advice was solid, his timing was not right.

שד"ל שמות י"ח: כ"ד

אין ספק שאם היה מתחיל הנהגתו דרך שררה ולא היה מתראה אל העם ושומע דבריהם כקטון כגדול, לא היה לב העם נוטה אליו ולא היו מקבלים תורתו ומצוותיו; לפיכך לא אמר לו ה' שיעשה הדבר הזה, רק הניח לו שיעשהו אחר שכבר ניסו העם את לבבו ואת דרכיו ודבקו בו.

Why does Shadal say that for the time being, at least, it was necessary that Moshe be the one to judge the nation?

Have you ever been in a situation where it was necessary to "prove yourself" before others would accept your ideas?

(6) RASHI AND CHIZKUNI: YITRO'S ADVICE WAS NOT REALLY NECESSARY

Several commentators suggest that the long line for judgments was really a one time aberration and not a daily problem. Yitro's suggestion, then, was not particularly necessary, and thus Moshe did not think of it.

רש"י שמות י"ח : י"ג

ויהי ממחרת - מוצאי יום הכיפורים היה, כך שנינו בספרי, ומהו ממחרת, למחרת רדתו מן ההר. ועל כרחק אי אפשר לומר אלא ממחרת יום הכיפורים, שהרי קודם מתן תורה אי אפשר לומר (פסוק טז) והודעתי את חקי וגו', ומשנתנה תורה עד יום הכיפורים לא ישב משה לשפוט את העם, שהרי בשבעה עשר בתמוז ירד ושבר את הלוחות, ולמחר עלה בהשכמה ושהה שמונים יום וירד ביום הכיפורים. ואין פרשה זו כתובה כסדר.

According to Rashi, when did Yitro witness the long lines? How might his chronology of the events explain why the lines Yitro was witnessing were the exception rather than the norm?

חזקוני שמות י"ח: י"ג

ויהי ממחרת לפי הפשט ממחרת יום הסעודה כי ביום הסעודה היה טרוד לכבוד חותנו ולא היה לו פנאי לישוב בדין עד למחרתו.

What does Chizkuni suggest was the reason for the abnormally long wait for judgment?

SUMMARY

After seeing all the approaches, which do you find the most convincing and why?

Compare your analysis to that found in "Did Moshe Need Yitro's Advice?" on AlHaTorah.org.

PART THREE: EXTENDED QUESTIONS TO THINK ABOUT

Giving Advice: When should we offer advice as to how to correct a wrong and when is it better to keep quiet? How do you go about criticizing so that your advice will be accepted and not scorned? What can we learn from Yitro as far as this?

Learning from Others: It is not always easy to accept criticism. Why do you think we find it so hard? What about Moshe enabled him to accept Yitro's suggestions?

Imperfections in our Role Models: Does the Torah try to present our founding forefathers and mothers as "perfect" or as humans with flaws? How do we understand their deficiencies? How can we learn from them?

Wisdom Amongst the Gentiles: Do you think that we should look to non-Jewish people to learn from them? Why or why not? Is there any Gentile whom you know or have learned about who has helped you become a better person? How so?

Divine Civil Law: What are the advantages of a Divine code of civil law? How does it compare to a system which has a separation of Church and State?

BAR/BAT MITZVAH DERASHOT

If you write a derashah for your bar/bat mitzvah related to this topic, please send us a copy so we can post it on the forum.